

Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság  
Bf.1/2014/6.

A Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Győrött, 2014. évi június hó 4. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

### **Í t é l e t e t :**

A folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntette miatt **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Szombathelyi Törvényszék 2013. október 16. napján kelt 13.B.278/2012/58. számú ítéletét megváltoztatja azzal, hogy

A vádlott által elkövetett bűncselekményeket folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntettének (Btk.372.§ (1) bekezdés (2) bekezdés bc/ pont (6) bekezdés b/ pont), folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntettének (Btk.372.§ (1) bekezdés (2) bekezdés bc/ pont (5) bekezdés b/ pont) minősíti.

Ezért a vádlottat halmazati büntetésül 5 (öt) év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 200 (kettőszáz) napi tétel pénzbüntetésre, 5 (öt) év könyvelői foglalkozástól eltiltásra, mellékbüntetésül 5 (öt) év közügyektől eltiltásra ítéli.

A szabadságvesztés büntetésből a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés 2/3-ad részének kitöltését követő nap.

A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.500 (kettőezer-ötszáz) Ft-ban állapítja meg. Az így kiszabott 500.000 (ötszázezer) Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként egy napot számítva börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Az állam javára külön felhívásra fizetendő illeték összege 1.800.000 (egymillió-nyolcszázezer) Ft.

A zár alá vétel feloldására illetve fenntartására vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

Egyebekben helybenhagyja azzal, hogy az elsőfokú ítélet bevezető részében a 2013. június 18. napjaként megjelölt tárgyalási nap helyesen július 18.; a vádlott lakhelye: ..., személyigazolvány száma. ...; a bűnügyi költséget külön felhívásra köteles az államnak megfizetni.

## I n d o k o l á s :

A **Szombathelyi Törvényszék** 2013. október 16. napján kihirdetett **13.B278/2012/58. számú ítéletével** vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rb, folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében az 1978. évi IV. törvény 317.§ (1) bekezdés (2) bekezdés c/ pont és (7) bekezdés b/ pont szerint, továbbá 1 rb, folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében az 1978. évi IV. törvény 317.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés c/ pont és (6) bekezdés b/ pont szerint. Ezért halmazati büntetésül 6 év 6 hónap börtönbüntetésre, 200 napi tétel pénzbüntetésre, 7 év könyvelői foglalkozástól eltiltásra, míg mellékbüntetésül 7 év közügyektől eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 5.000 Ft-ban állapította meg, az így összesen kiszabott 1.000.000 Ft pénzbüntetést az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül rendelte az állam javára megfizetni, melyet meg nem fizetése esetén 200 nap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre rendelt átváltoztatni. Döntött az eljárás során lefoglalt okiratok és elektronikus adathordozók jogi sorsáról, oly módon, hogy azokat az iratokhoz csatolta. Kötelezte vádlottat, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül kártérítés jogcímen fizessen meg az **1. magánfél** Kft részére 23.000.000 Ft-ot, továbbá a **2. magánfél** Magyarországi Fióktelepe magánfél javára 70.064.883 Ft-ot, és ezen összegek után 2007. január 1. napjától kezdődően a kifizetés napjára terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot, illetve az állam javára 1.500.000 Ft eljárási illetéket.

Rendelkezett a Szombathelyi Városi Bíróság 2011. augusztus 11. napján jogerőre emelkedett 7.Bny.248/2011/2. számú végzésével **T.P.** érdekelt tulajdonát képező lakóingatlan vonatkozásában elrendelt zár alá vétel feloldásáról, illetőleg az egyéb vagyontárgyak, - melyek **vádlott** tulajdonát képezik - vonatkozásában elrendelt bünygyi zárlat fenntartásáról. Felhívta a magánfeleket, hogy amennyiben a teljesítési határidő lejártától számított 30 napon belül nem kérnek végrehajtást, úgy a zár alá vételt fel kell oldani. E határidőt a polgári jogi igény megítélésére vonatkozó jogerős határozat közlésétől kell számítani. Kötelezte a vádlottat az állam javára az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül 2.506.465 Ft bünygyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen az **ügyész** súlyosításért **fellebbezett** a vádlott terhére a vele szemben alkalmazott fő- és mellékbüntetések tartalmának jelentős mértékű emelése érdekében.

A **vádlott** és **védő** felmentés végett értek jogorvoslati kérelemmel bizonyítottság hiányára hivatkozva.

A **Győri Fellebbviteli Főügyészség Bf.321/2013/1-I.** számú átiratában az ügyészi fellebbezést helyes indokainál fogva fenntartotta, míg a vádlott és védő által felmentés végett kezdeményezett jogorvoslati kérelmét alaptalannak találta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az igen részletesen lefolytatott bizonyítási eljárás során a büntetőeljárás szabályokat maradéktalanul betartotta, a bizonyítás eredményeként megállapított tényállása teljes körűen megalapozott. A rendelkezésre álló bizonyítékokat megfelelő mértékben értékelte, az ellentéteket feloldotta, indokolási kötelezettségének tehát eleget tett. A megalapozott tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott bűnösségére, azonban az alkalmazandó jogszabály tekintetében tévedett, ezért a cselekmények minősítése is hibás. Az

elsőfokú bíróság a bűncselekmény elkövetésekor hatályos büntető anyagi jogi szabályokat alkalmazta arra figyelemmel, hogy az úgynevezett „középmértékes” szabály akkor még nem volt hatályban, így annak alapján a terhelt cselekménye enyhébben volt elbírálni. Az ügyész kifejtette, hogy a „középmértékes” szabály a büntetés kiszabása körében ad iránymutatást az eljáró bíróság számára, anélkül, hogy konkrét előírást tartalmazna a kiszabott büntetés nemére vagy tartamára nézve. Ezzel szemben az elbíráskor hatályos Btk. a feltételes szabadságra bocsátás kérdésében olyan konkrét szabályozást tartalmaz, amely a vádlottra nézve egyértelműen kedvezőbb elbíráskor tesz lehetővé. Ezért indítványozta, hogy a vádlott cselekményeit a másodfokú bíróság - a hatályban lévő Btk. alapján - a Btk.372.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés b/, bc/ és a (6) bekezdés b/ pont szerinti 1 rb, folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetéként, továbbá a Btk.372.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés b/, bc/ és (5) bekezdés b/ pont alapján 1 rb, folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetéként minősítse.

Mellőzni indítványozta a súlyosító körülmények köréből a halmazatra való utalást mivel csak a kettőnél több bűncselekmény esetén jön számításba ez súlyosító körülményként. Ennek megfelelően mellőzni kérte a halmazati büntetés szóhasználatát. Kifejtette, hogy az első fokon alkalmazott börtönbüntetés tartama a Különös Részi minimumhoz közeli, holott súlyosító körülmény, miszerint a vádlott bizalmi helyzetével visszaélve, speciális tudásanyagát felhasználva hosszabb időn keresztül károsította meg munkaadóit, így vele szemben jóval hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabása indokolt. Ennek megfelelően emelni indítványozta a vádlottal szemben kiszabott foglalkozástól eltiltás tartamát is, valamint a pénzbüntetés napi tételeinek számát, továbbá a közügyektől eltiltás időtartamát. Korrigálni kérte az ítélet rendelkező részében a tárgyalási napok felsorolása között a 2013. június 18-i időpontot azzal, hogy ez a tárgyalás július 18. napján került megtartásra.

Összefoglalva indítványozta az elsőfokú ítélet megváltoztatását; az elbíráskor hatályos törvényi szabályozás alkalmazását, ennek megfelelően a cselekmények minősítésének helyesbítését, illetőleg a vádlottal szemben kiszabott különböző nemű büntetések mértékének jelentős mértékű emelését.

A **védő** az átiratra tett észrevételében, illetőleg **fellebbezésének indokolásában** rámutatott, hogy az ítélet tényállása több téves megállapítást is tartalmaz. Az ítélet 3. oldalán az szerepel, hogy a 2007. február 15. hatályba lépett pénzügyi szabályzat alapján a cégnél pénztárosi feladatokkal **vádlt** lett megbízva, helyettese pedig **B.N.** volt. Ezzel szemben a lefolytatott bizonyítás végeredménye az, hogy egyáltalán nem volt kinevezve pénztáros a cégnél, a főkönyvelői munkakör és a pénztárosi funkció pedig összeférhetetlen, de a munkáltató efelől mégsem intézkedett. Kizárólag az Adóhatóság által kért pénzügyi szabályzatban lett a vádlott pénztárosként feltüntetve, mely formalitás volt. A terhelt munkaköri leírásában nem szerepelt pénztárosi kötelezettség. **K.Zs.** volt ügyvezető, **Zs.A.** és **N.Z.** informatikusok szintén 2003-tól, illetve már korábban is ott dolgoztak a sértett vállalatoknál, vagyis nemcsak a vádlottnak volt lehetősége ilyen hosszú időn keresztül, megfelelő rálátással a bűncselekményt elkövetni. Mindezeket **vádlt** 2011. augusztus 4-i írásbeli vallomásaiban részletesen előadta, de az elsőfokú bíróság nem értékelte, ugyanakkor ellentétes bizonyítékok sem kerültek beszerzésre. A vádlott terhére rótt cselekvéssel összefüggésben - álláspontja szerint - annak volt döntő jelentősége; megállapítható-e, hogy

ki rögzítette a nem valós adatokat a rendszerben, másrésről, hogy azok rögzítése mikor, honnan, milyen számítógépről történt. Annak nincs döntő jelentősége, hogy kinek a jelszavával történt a rögzítés, hiszen a vádlott jelszavát mások is régóta ismerték. Ekörben a szakértő helyszíni vizsgálata során azt állapította meg, hogy a könyvelési rendszerben rögzített adatok akár más által módosíthatók, manipulálhatók. A DKS könyvelési rendszer hozzáférhetőségnek, az adatok módosíthatóságának részletes informatikai szakértői vizsgálatára vonatkozó indítványt azonban a törvényszék elutasította, ezáltal a védelem álláspontja szerint az ítéleti tényállás felderítetlen maradt.

Az elsőfokú bíróság által tényállás alapjául vett - Paluscsák Zsuzsanna igazságügyi könyvszakértő által készített, majd kiegészített - szakvélemény nem támasztja alá **vádlott** bűnösségét, ugyanis csak azt tartalmazza, hogy feltehetően milyen módon, és milyen beavatkozások történtek a rendszerben. A bizonylat dátuma és a könyvelés dátuma szabadon módosítható volt a rögzítés során, a könyvelési tétel rögzítése felfüggeszthető volt, tehát nem csak a könyvelést megkezdő felhasználó folytathatta, hanem másik felhasználó név alatt belépő személy is. A felhasználói felületről lekért listák adataiból az sem állapítható meg utólag, hogy egy adott könyvelési tétel a felfüggesztését követően később került-e lezárásra, vagy a rögzítés megkezdésével egyidejűleg. A rögzített tételek vonatkozásában csak annyi állapítható meg, hogy mikor, melyik felhasználó neve alatt belépve történt a tétel felvitelének megkezdése. A bíróság által kirendelt igazságügyi informatikai szakértő ténymegállapításai szerint a kiszolgáló szervezet számos számítógépéről is elérhető volt a DKS rendszer 2003-2010 között. A vizsgálat időszakában nem volt írott információbiztonsági szabályzat. A helyszíni szemle során próbakönyvelést végeztek, amikor azt lehetett megállapítani, hogy a mások által használt úgynevezett ZENO profil is alkalmas a könyvelési tevékenységek elvégzésre, illetőleg **B.N.** a vádlotthoz hasonló jogosultságokkal rendelkezett „N.” felhasználói névvel, külsőként pedig a rendszergazda is jogosultságokkal rendelkezett. A felhasználói felületen az a felhasználó volt látható ügyintéző megnevezéssel, aki a tétel rögzítését elkezdte, nem pedig az, aki az utolsó módosítást elvégezte. Azt is megállapította a szakértő, hogy a bizonylat dátuma és a könyvelési dátum a tétel lezárásáig a felhasználók által módosítható volt. Az informatikai rendszer tehát korántsem volt zárt láncolat, az adatmanipulációt nem lehetett kizárni. Nem volt lehetőség az egyes felhasználók konkrét személyét azonosítani, hiszen bizonyos jelszavakat több személy ismert. Azt nem lehetett minden kétséget kizáróan megállapítani, hogy a DKS alkalmazásban, illetve annak adatbázisába utólag történt-e jogosulatlan beavatkozás. Az viszont egyértelműen látszott, hogy a vádlott 2010 nyarán történt eltávolítását követően is folyamatosan - még 2013. március 3-án is - „E.” felhasználó névvel léptek be és használták valakik a könyvelési rendszert.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredménye alapján nem került egyáltalán megállapításra, hogy **vádlott** tulajdonított el bármilyen pénzüsszeget a sértettektől, sőt ilyen közvetlen bizonyíték teljes hiánya mellett még olyan közvetett bizonyítékok sem merültek fel, hogy ő vagy családja jövedelmüket akár csekély mértékben is meghaladó költsékezést folytattak volna. Feltárássra került a vádlott családjának 2003. óta történt valamennyi - nem jelentős - vagyonszerzése, melyek banki kölcsönből, egyéb igazolt jövedelemből, öröklésből származtak. Semmilyen adat nem merült fel, hogy a vádban jelzett pénzüsszegeknek akár töredéke is a terhelthez került.

Az elsőfokú bíróság **vádlott** terhére róta, hogy a cégnél történt meghallgatás során lényegében elismerte bűnös cselekvőségét, ami nem felel meg a valóságnak. Erre a meghallgatásra, amely 8-9 órán keresztül tartott, úgy került sor, hogy a vádlott a szabadságáról éppen visszatért és az egész napos procedúra alatt rosszul érezte magát, leblokkolt, nem tudott egzakt magyarázatokat adni, továbbá egy előre elkészített, gondosan összeállított jegyzőkönyvet íratnak vele alá, amelynek következménye rendkívüli felmondás volt.

A védő kifejtette, hogy a vádhatóságnak a terhelt bűnösségét nem sikerült minden kétséget kizáróan bizonyítani. A sikkasztás törvényi tényállása szerint ezt a bűncselekményt az követi el, aki a rá bízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik. Vádlottat nem bízták meg a sértett pénztárainak kezeléseivel, ilyen jogosultsága, illetőleg kötelezettsége nem volt, tehát a rábízás momentuma nem valósult meg. A vádban felsorolt pénzösszegek eltulajdonítására, illetőleg azokkal történő saját rendelkezésre semmilyen közvetlen bizonyíték nem állapítható meg, kizárólag azon alapul az ítéleti tényállás, hogy más nem követhette el ezt a bűncselekményt, csak a főkönyvelő. Mindezekre figyelemmel bizonyítékok hiánya okán a terhelt felmentését kérte.

A másodfokú **nyilvános ülésen** megjelent **ügyész** a fellebbezését, illetőleg indítványait fenntartotta. Kifejtette, hogy a szabályos bizonyítási eljárás során felderített, megalapozott tényállás nem szorul kiegészítésre. Reflektálva a védő észrevételére kifejtette, hogy a bűncselekmény felderítése során az elkövetési mód - melyet a könyvszakértői vélemény illetőleg az informatikai szakvélemény körülírnak - egy személy irányába mutatott. **vádlott** volt az a két gazdasági társaságnál, akinek lehetősége, tapasztalata és megfelelő tudása, illetőleg hozzáférése volt a könyvelés manipulálásához. A környezetében ugyancsak könyvelői, illetve számviteli munkakörben dolgozókat is ő ellenőrizte, őt pedig gyakorlatilag 7 éven keresztül senki. A közvetett bizonyítékok olyan szoros logikai láncolatot alkotnak, melyek alapján a vádlott bűnösségének megállapításához nem fér kétség. Ezt alátámasztó indokolást az elsőfokú ítélet maradéktalanul tartalmazza. Fenntartotta azon álláspontját, hogy az elbíráláskor hatályban lévő anyagi jogi szabályok alkalmazása előnyösebb a terhelt számára. A régi és új Btk. a törvényi tényállás szövege nem változott, a sikkasztás büntetési tétele sem változott, ugyanakkor a hatályos Btk. a feltételes szabadságra bocsátás kérdésében kedvezőbb szabályozást tartalmaz, melyet nem ír felül az úgynevezett „középmértékes szabály”, mert az csak az eltérésre vonatkozó indokolási kötelezettséget írja elő a bíróság számára. Álláspontja az volt, hogy az elkövetés időtartama, illetőleg annak módja, a terhelt bizalmi pozíciójával való visszaélés ténye, az eltulajdonított közel 100 millió Ft olyan magas tárgyi súlyúvá teszi az elbírálandó bűncselekményt, amellyel nem áll arányban a törvényszék által első fokon kiszabott büntetés. Indítványát módosította akként, hogy a végrehajtandó szabadságvesztés mértékét, illetőleg a közügyektől eltiltás időtartamát kérte megemelni, viszont a pénzbüntetés és a foglalkozástól eltiltás mértékét elegendőnek találta. Átiratában tett egyéb indítványait fenntartotta.

A vádlott **védője** perbeszédében az írásbeli indokaival egyezően érvelt, miszerint **vádlott** bűnössége azon a feltételezésen alapul, hogy más személy nem követhette el a két cégnél ezt a bűncselekményt. Hivatkozott továbbra is a tényállás felderítetlenségére, mivel elutasította az elsőfokú bíróság olyan számítástechnikai szakértői kirendelésére tett indítványt, aki a

DKS könyvelési rendszert abból a szempontból megvizsgálta volna, hogy a sértett cégeknél kinek a felhasználói nevével módosították utoljára az adott felvitt könyvelési tételeket, illetőleg ki volt az a cégen belül dolgozó, vagy rendszergazdaként tevékenykedő külsős személy, aki ezt megtehetette. Kifejtette, hogy a szakértő kirendelésére előterjesztett indítványuk megalapozottságát éppen a bíróság által igénybevett informatikai szakértő helyszíni bizonyítási kísérlete és kiegészítő szakvéleménye támasztja alá, miszerint a rendszerben rögzített adatok utólag manipulálhatóak voltak. Sérelmezte, hogy már a nyomozás is kizárólag a vádlott irányában folyt, meg sem kísérelt a nyomozóhatóság, majd az ügyészség bármilyen más verziót felállítani, hogy ki lehetett még elkövető, illetőleg milyen módon férhetett hozzá a rendszerhez. Ismételten rámutatott arra, hogy a terhelt és családja vagyoni viszonyai nem igazolják a 100 millió Ft eltulajdonítását. Elsődleges indítványa az volt, hogy a másodfokú bíróság bizonyítottság hiánya okán mentse fel a terheltet az ellene vád alól, másodlagosan felderítetlenség okán az ítélet hatályon kívül helyezését kérelmezte azzal, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság vizsgálja meg más elkövetési lehetőség megalapozottságát.

A **sértetti jogi képviselő** a Szombathelyi Törvényszék ítéletének helybenhagyását indítványozta. Kifejtette, hogy a rendszer adatainak módosításához, illetőleg az ellenőrizhetetlenség előidézéséhez komplex ismeretanyag birtokában csakis **vádlott** volt. Semmi nem cáfolta azt a szakértői megállapítást, hogy a vádlott volt az, aki a téves könyvelések időpontjában minden alkalommal a munkahelyén tartózkodott és dolgozott; többek között a 2010. augusztus 2. napján neki bemutatott valótlan tartalmú számlát is ő könyvelte. A **2. magánfél** Magyarországi Fióktelepe sértett terhére okozott 74 millió Ft kárösszeg tekintetében a vádlott ténybeli beismerő vallomást tett, bűnösségéhez nem fér kétség.

A **védő a viszontválasz jogán** ismételten kifejtette, hogy a bíróság éppen azt a bizonyítási indítványt utasította el, amely igazolhatta volna, hogy a könyvelési rendszerben a rögzítési időpontok, illetve a rögzítés helyszíne is megváltoztatható volt. A helyszíni vizsgálat alkalmával bebizonyosodott, hogy igen egyszerűen lehetett a könyvelési adatokat változtatni, informatikai ismeretekkel pedig a rendszergazdák is rendelkeztek. Nyomatékosította, hogy valószínűség alapján nem lehet ilyen súlyos joghátránnyal súlytani a vádlottat.

**Vádlott az utolsó szó jogán** tett nyilatkozatában megismételte a védekezése lényegét. Elmondta, hogy a 2010. augusztus 2-án történt meghallgatás alkalmával kész tények elé állították, egy számítógépről kinyomtatott bizonylatot tettek elé, amin az ő szignója szerepelt. Nem válaszolhatott mást arra a kérdésre, hogy ezeket a tételeket ő rögzítette-e, minthogy nem tudja, de valószínű. A számítógépes lista alapján azt nem tudta megállapítani, hogy valóban ő könyvelte-e a hibás tételeket. Ismét hangsúlyozta, hogy nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, követett el ugyan hibákat, hogy megbízott a kollégáiban, akik ismerték a jelszavát, mivel ez volt a bevett gyakorlat. A pénzkezelési szabályzatban feltüntetett pénztárosi minőségére ismét elmondta, hogy Áfa ellenőrzés miatt volt szükség a pénzkezelési szokásokat tartalmazó dokumentumra, melyet - más választása nem lévén - aláírt. Azt nem írhatta be, hogy a két vállalatnál nincsen pénztáros, aki valójában felel a pénzkezelésért. Vagyongyarapodás nála nem következett be, hiszen a pénz sem került hozzá.

Előadta, hogy a két cégnél végzett munkája mellett 2002. óta anyósát, édesanyját, majd édesapját ápolta, nem is lett volna lehetősége elkölteni, vagy a N.Cs. kollégája által felhozott úgymond „luxus utakra” fordítani ilyen összeget. Szabadságra akkor ment két hétre, amikor a cégek zárásával és az Áfa bevallással végzett. Kizárólag a ... Volán autóbuszos útjaira ment férjével. Ezeknek az utaknak a költségeit saját egyéni vállalkozói számlájáról utalta át, azokról a bevételekből, amiket másodállásban keresett.

A speciális tudásával kapcsolatban előadta, hogy a könyvelési rendszerben való munkavégzés pusztán adatrögzítő munka, egy alapszintű számviteli tudás is elegendő hozzá. Az „E.” felhasználói nevével bárki visszaélhetett, hiszen egész nap nyitva volt a gépe, sőt napokig is nyitva volt, ezért az ő könyvelési anyagába bárki bármikor belenézhetett, javíthatott és átírhatott. Voltak olyan kontroller munkatársai, akik nála magasabb, egyetemi szintű számviteli végzettséggel rendelkeztek. A számítástechnika terén sem rendelkezett speciális tudással, sokszor a bécsi kollégát, **S.F.-et** kellett felhívnia, hogy segítséget kérjen. A programot felhasználói szinten tudta kezelni, amelyre a rendszer telepítésekor, 1997-ben három napos oktatásban készítettek fel. Neki főkönyvelőként csak arra volt rálátása, hogy a beérkező adatokat lekönyvelje és heti egyszer vagy kétszer utalásokat végezzen. A pénzügyi terület adataihoz sem hozzáférése, sem a cégek gazdálkodását átfogó kitekintése nem volt. Csatlakozott védőjéhez és kérte felmentését.

\*\*\*\*\*

Az ítélet tábla a fellebbezésekre tekintettel a Be.348.§ (1) bekezdése szerint a Szombathelyi Törvényszék ítéletét teljes körűen felülvizsgálta az azt megelőző bírósági eljárással együtt, és a fellebbezéseket - az enyhítés irányába hatóan - részben találta alaposnak.

Megállapította, hogy a Szombathelyi Törvényszék az eljárása során a perrendtartási szabályokat maradéktalanul betartotta. Az ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó szabálysértés tehát nem történt, az érdemi felülvizsgálat lefolytatható volt.

A vád tárgyává tett cselekmények kapcsán - szemben a vádlott és védő előadásával - a Be.75.§ (1) bekezdésében írt ügyfelderítési kötelezettségének igen széles körben és teljes mértékben eleget tett.

Nem vitatható a védelemnek azon álláspontja, miszerint a vádlott bűnösségét megalapozó közvetlen személyi, vagy tárgyi bizonyítékok nem álltak rendelkezésre. **vádlott** vádlott következetesen tagadta a bűncselekmény elkövetését, a részcselekményeket folyamatában észlelő tanú nem volt, az elkövető személyének kizárólagos azonosítására alkalmas - elektronikus adatok - okiratok nem álltak rendelkezésre, és a terhelt életvitelében, vagyonosodásában sem látszottak annak félreérthetetlen jelei, hogy igazolt bevételein kívül rendkívüli, jelentős jövedelemhez jutott volna.

A törvényszék azonban a ténymegállapító tevékenysége során a bizonyított tények alapján vont le azokat a további ténybeli következtetéseket, melyek a bűnösséget megalapozták.

A védelem által kifogásolt tényből-tényre következtetés hibája az lenne, ha a közvetett bizonyítás nem volna megfelelő. Eljárási hibaként a közvetett bizonyítástól megkövetelt „zárt logikai láncolat” hiánya szankcionálható. Ilyenkor az ítélet megalapozatlanná válik (Be.351.§ (2) bekezdés d/ pont), mivel a bíróság által megállapított tényekből nem következik kizárólag az a tényállás, mely megállapításra került. Ez a közvetett bizonyítás elégtelenségét jelezne, mely az ítélet tábla álláspontja szerint nem állapítható meg.

Jelen ügyben a közvetett - az elkövetési időt, helyét, módját, eszközét, a lehetséges elkövető kilétét, az elkövetési értéket alátámasztó - bizonyítékok értékelése alapos és színvonalas volt, mindenben megfelelt a törvényi előírásoknak. A feltárt bizonyítékokat a törvényszék egyenként és egymással összevetve is értékelte, számot adott arról, hogy a vádlott vallomásait milyen tekintetben fogadta el, illetőleg mik voltak az okai annak, ahol ezt nem tette.

Figyelembe vette a releváns okiratok tartalmát, melyek meghatározták **vádlott** két cégnél betöltött munkakörét, ezen belül kötelezettségeit és jogosultságait. Megvizsgálta azokat a tanúvallomásokat, melyek a vádlott tényleges tevékenységét bemutatták. Felsorolta és elemezte az igazságügyi könyvszakértői vélemények, informatikai szakvélemények tartalmát, beleértve a sértett által csatolt szakvélemények azokkal lényegileg megegyező megállapításait is. Kitért arra, hogy mely tanúvallomásokat és egyéb okirati bizonyítékokat vett figyelembe a tényállás a megállapításakor, továbbá magyarázatát adta, hogy az indítványozott egyéb szakértői bizonyítást miért nem tartotta szükségesnek. Ekként indokolási kötelezettségét teljesítette.

A védelem által - a felderítetlenséggel összefüggésben - ugyancsak kifogásolt indokolási kötelezettség megsértése sem valósul meg, ha az ügydöntő határozatból kitűnik az eljáró bíróságnak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját a bűnösséggel a minősítéssel a büntetéssel kapcsolatban mire alapozta. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának érdemi felülvizsgálata körébe tartozik (BH.2013.10. I. pont).

A Szombathelyi Törvényszék a két tényállási ponthoz kapcsolódóan széles körben összegyűjtött tényadatokat részletesen összevetette **vádlott** vallomásaival. Az alábbi adatok cáfolták a terhelti védekezést.

Tény, hogy **vádlott** 1995-től volt a **1. magánfél** Kft, majd a 2003-as megalakulástól kezdve a **2. magánfél** Magyarországi Fióktelepe alkalmazottja, mint főkönyvelő a munkaköri leírásban foglalt jogokkal és kötelezettségekkel (többek között a cégek gazdálkodását átfogóan tükröző éves beszámolókat és a bevételi - és költségoldal mozgását folyamatosan tartalmazó adóbevallásokat készített). Nagy önállósággal rendelkezett, nemcsak olyan területen, ami a munkaköri leírásában szerepelt (18. jkv. 21. oldal). Saját vallomása szerint is rendszeresen kezelte a házipénztárt, bár vallomása szerint ez nem volt munkaköri kötelezettsége. A tárolásra használt széfhez kulcsa volt, a pénzfelvételhez aláírási joggal rendelkezett, ő döntött a készpénzfelvétel szükségességéről és nagyságáról. A napidíjakkal **K.Zs.** ügyvezető, vagy az előleggel **J.N.** anyagbeszerző 90 %-ban vele számolt el; a bevételt és kifizetést ő bizonylatozta. Ezeket összegyűjtötte és utóbb, időszakonként ő könyvelte le. Más is helyettesítette (pl. **K.P.E.**), ha nem volt benn, de gyakorlatilag napi szinten ő vette fel és kezelte a kasszát. A házi pénzkészletet havonta nem számolták meg, a pénztár ellenőrzése abban merült ki, hogy a vádlott szóban közölte, miszerint az rendben van, ténylegesen senki nem nézett utána (**B.N.**, **J.N.**, **N.Cs.** tanúvallomása).

A fentiekből az a tény következik, hogy a készpénzállomány hiányát a vádlottnak kellett volna észlelni elsőként. A főkönyvi egyenleg hiányából azonnal kideríthette volna ezt, ha nem készül minden tételről valamilyen bizonylat. Aki a készpénz felvételt és elszámolásból

visszavételt bizonylatozta, de nem könyvelte le, vagy a könyvelésben más jogcímet tüntetett fel, azért tette, hogy a hiányt leplezze. A vádlott a hiányt nem jelentette, mert azt ő idézte elő, vagyis saját cselekményét leplezte.

A cégekhez 2003 után felvett **B.N.** és **A.K.** tanúvallomása szerint közöttük a vádlottnak volt a legnagyobb könyvelési tapasztalata. Ő rendelkezett elsődlegesen a DKS rendszerben könyvelési modullal, ahogyan később **B.N.** is, egymás jelszavát ugyan ismerték a helyettesítés érdekében, de nem volt kiragasztva a vádlott számítógépének monitorára (18. számú jegyzőkönyv 5. oldal utolsó mondat), ellentétben a vádlotti védekezéssel.

A helyettes könyvelő azt tudta végezni a rendszerben, amit a vádlott elmagyarázott, megmutatott neki. **Vádlott** kötelezettsége volt, hogy valamennyi számviteli feladatot ellátó munkatársát ellenőrizze.

A beosztott - **B.N.**, vagy **S.A.** - csak iktatta a bejövő számlákat, ezzel az iktatási számmal rögzítette azokat a vádlott. Az iktatás időbeli sorrendiséget és a lefűzés menetét is meghatározta. A logisztikusok szerint eredeti számlát könyvelés előtt nem adtak ki, csak kivételes esetben. Ha egy előzetesen mindig lefénymásolt eredeti számlát mégsem hozott volna vissza a logisztikus, az iktatási számok sorában látni kellett, hogy az hiányzik, mely problémát - a védekezéssel ellentétben - megint csak a vádlottnak kellett volna észrevenni (18. jkv. 24. oldal és 62-67. oldal).

**S.K.** asszisztens a DKS programban a vádlott jelszavával csupán a szállítók részére a banki utalásokat végezte, de a bankot nem könyvelte; a banki pénzmozgásokra szintén vádlottnak volt rálátása (18. jkv. 55. oldal). A bank könyvelésével kapcsolatos anomáliákat a vádlott tette szóvá a kontrollereknek, azt más nem tudta észlelni. A lekönyvelt, de ki nem fizetett számlák a banki utalás hiányában kivezetetlenül, nyitott tételként jelentkeztek volna az év végén, ennek okát a vádlottnak kellett volna vizsgálni.

A havi áfa bevallásokat a tárgyhó 20. napjáig készítette el a vádlott (ezek „E.” jelszóval kerültek rögzítésre a DKS program naplója szerint), vagy helyettese, ezt követően számlákat már nem könyveltek, hanem a két controller - lekérdezések útján - ellenőrizte a lezárt könyvelést. Ők a könyvelési modulhoz nem fértek hozzá, csak olvasási jogosultsággal (a ZENO profiljelszóval) különféle szempontú eredmény-kimutatásokat tudtak készíttetni. Ha kérdésük volt, maguk is a vádlotthoz fordultak segítségért, akinek tudásában feltétel nélkül megbíztak (**A.K.** vallomása). Havonta összeült a menedzsment, hogy számláknaként megnézzék az adott hónapban milyen árbevétel és költség keletkezett, de ez csak az összforgalom áttekintésére volt alkalmas.

Az évente kétszer zajló könyvvizsgálat, vagy szűrőpróbaszerű adóellenőrzések nem találtak hiányt, illetőleg az összehangolt módszerekkel végzett manipulációra utaló nyomot a számviteli dokumentumokban (18. jkv/6. oldal). E tényekből az az újabb ténybeli következtetés vonható le, hogy a könyvelés irányítása, annak egyezősége és ellenőrzése is **vádlott** kezében összpontosult. Ha abban hibát talált, azt neki kellett volna jelezni. **B.N.** éppen azért kapott saját felhasználói nevet és jelszót, hogy a vádlott nyomon tudja követni a könyvelésben való tevékenységét.

Az adatrögzítés módszere nem volt bonyolult, azt valóban hamar meg lehetett tanulni a közös irodában dolgozó bármely munkatársnak. A vádlottnak azonban - ha elfogadjuk, hogy olykor napokig egyfolytában dolgozott a jelszavával megnyitott könyvelésben - azonnal látnia kellett volna, ha rövid távollétei alatt valaki bevitt volna olyan tételeket, amik előzőleg

nem voltak ott, vagy folytatta, befejezte volna az általa elkezdett tétel rögzítését. Ha más könyvelt az ő jelszavával, azt meg hónap végén, a bankszámla egyenleg adataiból kellett volna látnia (S.F. vallomása 18. jkv. 51. oldal, informatikai szakértő 52. jkv. 9-10. oldal, könyvszakértő 52. jkv. 17. oldal). Mivel munkatársai szerint naprakész volt, arra sem volt szükség, hogy néhány nap szabadság alatt helyettesítsék, mert a maga bepótolta a hiányzó adatokat.

Mivel nem a számla száma jelent meg a könyvelésben, hanem az iktatási szám, így ahhoz másik, már kifizetett - a kivett összeghez igazodó tartalmú, áfa nélküli - számlát is hozzá lehetett rendelni, ezért nem látszott a manipuláció.

Az informatikai szakértő vizsgálata alapján a certifikációval rendelkező könyvelési program nem volt teljesen zárt, ezt azonban a két cég irodájában a vádlottal napi szinten együtt tevékenykedő személyek nem tudták, hiszen nem dolgoztak benne. A DKS rendszer ugyan jelzett a lezárt számla utóbb történő módosítása előtt, de az aktus technikailag folytatható volt, amiről a vádlott tudomással bírt (25. jkv. 11-13. oldal). Az informatikusok, vagy a központi szerveret kezelő rendszergazda, továbbá a program Münchenben székelő fejlesztője nyilván be tudott lépni a programba, viszont nem rendelkezett könyvviteli ismeretekkel és a cégek pénzügyeire való rálátással, hogy mekkora az összeg, ami a kb. 5 %-os megengedett leltárveszteségen belül esik (18. számú jegyzőkönyv 44. oldal és 49. alatt csatolt informatikai szakvélemény, 52. jkv. 4. oldal). A könyvszakértői vizsgálat pontosan bemutatta a háromféle könyvelési módszert, ahogyan a pénzkivétel leplezhető volt.

Azt azonban a kontroller és a gazdasági vezető is belátták már az első valótlan számlák felbukkanásakor, hogy a fiktív számlák kiállítása és a banki készpénzfelvételek között szoros összefüggés van. Az eljárás komplex volta egy ember sokoldalú rálátását igényelte (18. jkv. 26. oldal). Aki könyvelt, annak tudnia kellett, hogy mennyi készpénzfelvétel volt és mikor, továbbá milyen korábban kifizetett - deviza, vagy forint elszámolású - számlát lehet a hiányzó különbözethez hozzárendelni. Tudni kellett, hogy ezt áfa nélkül kell könyvelni, mert akkor nem kell szerepeltetni a havi bevallásban. A könyvvizsgálat azt is felfedezte, hogy amikor a vádlott 2008 őszén hosszabb ideig hiányzott kórházi kezelés miatt, akkor nem történt manipuláció. A „trükközések” időpontjaiban - az asszisztensekkel ellentétben - a vádlott minden esetben dolgozott. **Vádlott** kilépést követően felére esett vissza a cégeknél a havi pénzfelvételi szükséglet (18. jkv. 36. oldal).

A vádlott és védője sérelmezték, hogy a törvényszék a bizonyítékok között nagy jelentőséget tulajdonított annak a jegyzőkönyvnek, amely 2010. augusztus 2. napján, a munkáltató rendkívüli felmondás előtti egyeztetés alkalmával került felvételre. Nyilvánvaló, hogy a vádlottnak a meghallgatáson tett nyilatkozatát a Be.117.§ (2) bekezdés szerinti figyelmeztetések hiányában nem lehet vallomásnak tekinteni, viszont a terhelt által aláírt jegyzőkönyv tartalma és mellékletei a Be.116.§ (1) bekezdése értelmében okiratként illeszthetők a bizonyítékok sorában. Bizonyíték a tanúk vallomásai, akik a meghallgatáson jelen voltak, majd erről vallomásukban számot adtak a bíróság előtt (25. számú jegyzőkönyv 6-7. oldal). Többek között **K.Zs.**, mint a munkáltatói jogok gyakorlója, illetve **N.Cs.** gazdasági vezető tárták **vádlott** elé a 2009 novembere és 2010 májusa között keletkezett pénztári bizonylatok, a bankszámlakivonat és számlalekérdezés összevetésével nyert könyvelési adatokat, amik a **1. magánfél** Kft és a **2. magánfél** Magyarországi Fióktelepe esetében arra engedtek következtetni, hogy a terhelt a Munka Törvénykönyve (1992. évi

XXII. Tv.) 96.§ (1) bekezdés a/ pontja alapján a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegte. Ez utóbbi rendkívüli felmondási okra alapítva szüntették meg munkaviszonyát mindkét vállalkozásnál.

A jegyzőkönyv tartalmazza, illetőleg a nevezett tanúk elmondták, hogy a terhelt - a védekezéséhez hasonlóan - a véletlennek, illetve sorozatos figyelmetlen hibáknak tulajdonította a téves adatok könyvelését, de konkrét válaszokat nem tudott adni. Azt azonban a bizonylatok részletes megtekintése és elemzése után többször is elismerte, hogy valamennyi adatot ő maga könyvelte és a hibás analitika az ő személyes közreműködésének eredménye (nyomozati irat 88-89. oldal). Az ügyvezető szembesítette azzal a ténnyel, hogy a **2. magánfél** Magyarországi Fióktelepe esetében a 7,5 millió forint banki készpénz felvétel összegével szemben csak 4,5 millió forint került a pénztárban lekönyvelésre, mire **vádlott** azt a választ adta, hogy az átvezetési számlán mindent könyvelt, így a különbözet a nettósítás és a konverzió eredménye. Az ügyvezető kérdésére, hogy mi okozza a **1. magánfél** Kft vonatkozásában a felvett 4,5 millió forint és könyvelt 1 millió forint közötti eltérést, azt válaszolta, hogy 2010-ben még nem könyvelt e cégnél pénztárat, mert azt a 2010 novemberében esedékes könyvvizsgálat előtti időpontra tervezte, a 2009-es évet pedig csak utólag; 2010 januárjában könyvelte. A 2008. novemberi 26 millió forintos konverzióról azt állította, hogy nettósítást alkalmazott; azaz egy adott napra vonatkozó bevételi és kiadási tételek különbözetét, vagyis nettóját könyvelte le. A jelenlévő **P.G.** könyvvizsgáló - majd Paluscsák Zsuzsanna könyvszakértő (25. jkv. 16-18. oldal) - szembesítette a vádlottat az egyértelmű szabálytalanságokkal és szakszerűtlenségekkel, mely megállapításokat **vádlott** vita nélkül elismerte.

A jegyzőkönyv tartalma alapján két következtetés vonható le.

Egyrészt a vádlott - bár tisztában volt a számviteli szabályokkal - tudatosan utólag és összevontan könyvelte a pénztárat, amikor átlátta az adókapcsolatokat, egyeztethette az adófolyószámlát, a gazdasági év szinte valamennyi adata rendelkezésére állt, hogy a jogosulatlan pénz kivétek összegéhez megtalálja a megfelelő fedő bizonylatokat, jogcímeket, és úgy állítsa össze a könyvelést, hogy abba a vizsgálat ne találja meg az anomáliákat. Másrészt a sorozatos véletlenekre és figyelmetlenségekre való hivatkozása súlyos ellentmondásban áll azzal a tanúvallomásokkal alátámasztott ténnyel, miszerint 14 éven át elismert számviteli szaktekinetlyként végezte a munkáját a két cégnél, de a tárgyaláson tett észrevételei alapján is kitűnik, hogy valóban magas fokon értett a szakmájához. A könyvszakértő meghallgatása során kifejezetten jól rendezett, havi szinten is átlátható könyvelésnek minősítette a vádlott által felügyelt számviteli anyagot (25. jkv. 18. oldal). Ezzel saját védekezését döntötte meg, melyben még a másodfokú nyilvános ülésen is azt hangoztatta, hogy számviteli-informatikai hozzáértése átlagos, illetve alapfokú.

A vádlott kollégái elmondták, hogy kirívó vagyonosodást nem észleltek, de **vádlott** „jól élt”, amellet, hogy sokat is dolgozott a cégeknél, illetve saját vállalkozásában. Külföldi társas utakon vett részt a családjával, a munkába járáshoz gépkocsit vásárolt (**B.N., N.Cs.**).

A külvilág számára is érzékelhető költekezés és jelentősebb vagyontárgyak beszerzésének hiányából nem az következik egyedüli logikus tényként, hogy a vádlott nem szerezte meg a cégek vagyonából kikerült pénzmennyiséget. Az elsőfokú bíróság - helyesen - nem bocsátkozott feltételezésekbe a pénz sorsát illetően. Rá kell mutatni azonban, hogy az

összegek, kis tételekben, havi rendszerességgel, két társaságtól, hétéven keresztül lettek eltulajdonítva. Ilyen módon feltűnés és nyom nélkül eltüntethető a plusz jövedelem egy közép -, majd felsőoktatásban tanuló gyermeket nevelő, idős, beteg szülőket gondozó család mindennapi kiadásai között; egyszerűen felélhető.

Az egyéb bizonyítékokkal alátámasztott bűnösség nem kérdőjeleződik meg tehát azáltal, hogy **vádlott** ingatlan- és ingó vagyonában nem mutatkozik a vizsgált időszakban ellenőrizhetetlen eredetű, vagy kiugró gyarapodás.

Az előbbiek szerint részletezett, egységes, következetes zárt logikai láncolatú bizonyíték rendszer mérlegelésével állapította meg a tényállást a Szombathelyi Törvényszék. Osztotta az ítéletábra az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a további informatikai szakértői vizsgálat kiegészítésével nem nyerhető olyan releváns, közvetlen bizonyíték a DKS rendszer adatai alapján, amely alapján minden más bizonyítékot felülírva egyértelműen megállapítható vagy kizárható lenne a vádlott személyében az, aki utolsóként módosította a valótlan tartalmú könyvelési tételeket. Önmagában az utolsó felhasználói név azonosítása nem alkalmas ténybeli következtetések levonására, hiszen éppen a vádlott védekezésének egyik pillére az az állítás, miszerint az ő jelszavát használták a munkatársai még a cégtől való távozása után is.

A tanúk vallomásainak és az egyéb bizonyítékoknak elsőfokú bíróság általi értékelésével egyetértett az ítéletábra, a felülbírálat során olyan körülményt nem észlelt, amely a bíróság mérlegelő tevékenységét vitathatóvá tenné, így a felülmérlegelés tilalmára tekintettel a bizonyítékok eltérő értékelésére nincs lehetőség a másodfokú eljárás keretében.

\*\*\*\*\*

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás minden tekintetben megalapozott. A vádlott utolsó szó jogán tett nyilatkozata alapján a személyi rész annyival egészítendő ki a Be.351.§ (2) bekezdés a/ pont szerint, hogy **vádlott** 2002 óta folyamatosan gondoskodik beteg hozzátartozóiról (Bf.1/1204/6. számú jegyzőkönyve).

A tényállás további pontosítást nem igényel, így az ítéletábra erre alapította a határozatát a Be.352.§ (2) bekezdése értelmében.

A törvényszék a megalapozott tényállás nyomán okszerű következtetéseket vont le a terhelt bűnösségére, helyesen minősítette sikkasztásként a vádlott által elkövetett bűncselekményeket. Az elsőfokú bíróság ehhez fűzött jogi indokolásával az ítéletábra teljes mértékig egyetértett.

Az elsőfokú bíróság által alkalmazott 1978. IV. törvény 317.§ (1) bekezdése szerint sikkasztást követ el, aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik. Idegennek az a dolog tekintendő, ami - a rábízásakor és az elkövetési magatartás kifejtésekor is - nem az elkövető, hanem más (természetes vagy jogi) személy tulajdonában áll. Rábízottá pedig akkor válik az ilyen dolog, ha a rábízás folytán annak birtokbavétele, az átvétele, illetve a dolog feletti tényleges hatalom megszerzése megtörténik. A rábízással a dolog tulajdonosa az őt megillető egyik részjogosítványt, a birtoklás jogát ruházza át más személyre. Ebből következően a rábízásnak kifejezettnak, közvetlennek és személyre szólónak kell lennie. A főkönyvelői munkakör megalapozza a

pénzforgalom vádlottra történő rábízását, hiszen a pénzmozgásokat tükröző, a gazdasági társaság tevékenységét, vagyoni helyzetét áttekinthetővé tevő könyvelésért felelt a vádlott.

A sikkasztáshoz szükséges rábízáshoz elegendő a bármely jogcímen történő birtokba vétel is (BH1985. 375. II. pont). A vádlott akkor is pénztárosnak minősült volna a rábízás szempontjából, ha csak eseti jelleggel kezelte volna a cégek házi pénztárát. A pénztárosi feladatkör rátelepítése a 2008-tól írásban megjelent - ha formálisnak tekintette is a vádlott az adóellenőrzés miatt lefektetett pénzkezelési szabályzatot -, de a rábízást valójában a teljes vádbeli időszakban, naponta gyakorolt pénzkezelés ténye jelentette.

A sikkasztás tettese kizárólag az lehet, akire a dolgot rábízták; a főkönyvelő vádlott, sértettje pedig - értelemszerűen - a két tulajdonos **1. magánfél** Kft és a **2. magánfél** Magyarországi Fióktelepe. Ezáltal **vádlott** vádlott speciális alanya lett a sikkasztás bűncselekményének.

Nem szükséges azonban a sikkasztás megvalósításához a károkozási, vagy jogtalan haszonszerzési célzat. Annak sincsen jelentősége tehát, hogy a hét éven keresztül folyamatosan kivett pénzeszközök valójában kihez kerültek, azzal ki gazdagodott. Ekként az a bűnösség, illetve tényállásszerűség megállapításának sem lehet feltétele. A lényeg, hogy az elkövető tisztában van a tulajdonosi akarattal, és szándéka átfogja, hogy magatartása azzal ellentétes.

Megjegyzendő, hogy a terhelt önmagában a szándékosan téves tartalmú könyveléssel is jogellenes magatartást tanúsított. Miután az irányadó tényállás szerint a bankból az ő utasítására felvett pénzüsszege egy részét eltulajdonította, a bevételezésükről szóló valós tartalmú bizonylatok lekönyvelése önfeljelentést jelentett volna. A számviteli törvényben előírt magatartás esetén szükségképpen fel kellett volna tárnia, hogy bűncselekményt követett el, amire azonban senki sem kötelezhető. Ilyen esetben az elkövető büntetőjogi felelőssége csak a vagyon elleni bűncselekményben állapítható meg, a halmazat csak látszólagos. Az ellenőrzést is megtévesztő könyvelési manipuláció a sikkasztási cselekmény leplezésére szolgált; azaz büntetlen utócselekmény (BH2011.57).

A sikkasztás esetében a tényállási elem nem az okozott kár, hanem annak a dolognak, amelyre nézve a bűncselekményt elkövették az elkövetéskori értéke, melyet a jogellenes módon felvett pénzüsszegben határozott meg a törvényszék. A **1. magánfél** Kft esetében ez 2 és 50 millió forint közötti jelentős érték (23.000.000 Ft), a **2. magánfél** Magyarországi Fióktelepe vonatkozásában 50 és 500 millió forint közötti különösen jelentős érték (70.054.883 Ft) mind az elkövetéskor, mind az elbíráláskor hatályos anyagi jog szerint.

Az üzletszerűség tárgyi és alanyi feltételei egyaránt adóttak. Alanyi feltételként annak van jelentősége, hogy a bűncselekményből származó (bármekkora) haszon (saját célú, vagy harmadik személy részére) elérésére törekvésnek egyben át kell fognia az ugyanolyan (vagy hasonló) jellegű bűncselekmény e célból történő ismételt (illetve ismétlődő) elkövetésére vonatkozó akarat elhatározást is (BH2008.174).

Ezen szándék megállapítására következtetési alapot ad, hogy a vádlott a főkönyvelői pozícióját, illetve a pénzkezelésre kapott általános felhatalmazását felhasználva a Kft-k keretében hosszabb ideje folytatott gazdasági tevékenysége körében követte el a vagyon elleni bűncselekményt.

Ha az ugyanolyan bűncselekmény hétéven keresztül, azonos módszerekkel, több aktusban ismétlődő elkövetése bekövetkezett, akkor e körülményből már következik, hogy a magatartás mögötti szándék a folytatólágosságon túl az üzletszerű elkövetést is átfogta, mint ahogy ezt a 39/2007. BK vélemény is alátámasztja.

Az időbeli hatály vizsgálata körében annak a kérdésnek a megítélésénél, hogy az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos büntetőjogi rendelkezések biztosítják-e az elkövető számára az enyhébb elbírálás lehetőségét: a korábbi, illetőleg az újabb jogszabály - a Btk., illetve a módosított Btk. - Általános és Különös Részében foglalt rendelkezéseinek az összevetése alapján lehet megalapozottan állást foglalni (BH1996. 403.).

A törvényszék - indokolása szerint - a Btk.2.§ I. fordulatának megfelelően az elkövetéskor hatályban volt anyagi jogi szabályokat alkalmazta, mivel ez jelentett akkor kedvezőbb elbírálási lehetőséget a terhelt számára, miután az utolsó elkövetési időpontban; 2010. június 30-án még nem volt hatályban a büntetés mértékének meghatározásához irányadó ún. „középmérték” szabálya.

E körben rámutat a másodfokú bíróság, hogy a 2010. július 23. napjától a Btk-ba beiktatott norma indokolása szerint a törvény a büntetéskiszabási tevékenység kiinduló szempontjaként írja elő az adott tételkeret középmértékéhez történő viszonyítást. Ez nem jelenti a tételkeret adta lehetőségek negligálását, vagy szűkítését, nem teszi a büntetési rendszert abszolúte határozottá, és nem hoz létre büntetéskiszabási kényszerhelyzetet sem. Ez az iránymutatás csak kompetencia megosztást céloz a jogalkotó és jogalkalmazó között; elsődlegesen a büntetéskiszabás egységesítését szolgálja. A büntetés kiszabásakor figyelembe veendő szempontok elsődlegesen továbbra is a társadalom védelme, az általános megelőzés, illetve egyéniesítés. A kiindulási alap az adott bűncselekmény büntetési tételének alsó és felső határa, (melyet egyéb körülmények is befolyásolnak, pl. a halmazat stb.) azon belül a középmértéktől való lefelé és felfelé való eltérést kell megindokolni.

A vádlott terhére megállapított vagyon elleni bűncselekmények büntetéskiszabást alapvetően meghatározó büntetési tétele nem változott. A vele szemben első fokon megválasztott büntetési nemek szintén változatlanok, viszont a pénzbüntetés napi tételének alsó határa enyhült, ami a vádlott javára enged mozgási teret a mérték meghatározásánál. Osztotta az ítéletábra a Fellebbviteli Főügyészség azon álláspontját, miszerint - még azonos feltételek esetén is - a most hatályos Btk. jóval kedvezőbb szabályokat tartalmaz a szintén elbírálási körbe tartozó feltételes szabadságra bocsátás (4/2013. számú BK vélemény) szabályaira figyelemmel.

Ezért a másodfokú bíróság a Btk.2.§-a alapján azokat alkalmazta.

A **vádlott** által elkövetett bűncselekményeket - az 1. tényállási pontban a **1. magánfél** Kft sérelmére - a 2012. évi C. törvény alkalmazásával a Btk.6.§ (2) bekezdés szerint folytatólágosan, a Btk.372.§ (1) bekezdés (2) bekezdés bc/ pont és (5) bekezdés b/ pont alapján üzletszerűen, jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntettének,  
- az 2. tényállási pontban **2. magánfél** Magyarországi Fióktelepe sérelmére - a Btk.6.§ (2) bekezdés szerint folytatólágosan, Btk.372.§ (1) bekezdés (2) bekezdés bc/ pont (6) bekezdés b/ pont alapján üzletszerűen, különösen jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntettének minősítette.

A büntetés kiszabása során az elsőfokú bíróság nagyobb részt helyesen vette számba a vádlott javára, illetőleg terhére az enyhítő és súlyosító körülményeket, de azok helyesbítésre szorulnak. Mellőzni kell a súlyosító körülmények sorából a halmazatot, mivel ez csak kettőnél több bűncselekmény esetén értékelendő. További enyhítő körülmény, hogy a vádlott idős hozzátartozóját ápolja. Nyomatékos enyhítő körülmény a súlyosabbik bűncselekmény büntetési tételének alsó határát; az 5 évet csaknem elérő időmúlás, ami a másodfokú elbírálásig már 4 évre emelkedett, mely nem a vádlott magatartása folytán állt elő. Ugyancsak jelentősen enyhít a nagyfokú sértetti közrehatás, mivel - **A.K.** vallomása alapján - az érintett cégek vezetése hosszú éveken keresztül elmulasztotta a vádlott munkájának ellenőrzését, a bűncselekmények nem egy belső vizsgálat során, hanem véletlenül derültek ki.

A megváltoztatott minősítések okán új büntetést kellett kiszabni, melynek során a hatályos 2012. évi C. tv. (új Btk.) 80.§ (1)-(2) és (4) bekezdésében írt büntetéskiszabási szabályokat kellett alkalmazni.

Az elsőfokú bíróság által alkalmazott - különböző büntetési nemekből összetevődő - joghátrány vádlott vonatkozásában a halmazat folytán szükséges. A vádlott lényegében menthető motívum és anyagi rászorultság nélkül követte el cselekményét.

A főkönyvelői beosztás, illetőleg pénzügyi megbízás felhasználásával, huzamosabb időn keresztül elkövetett, két gazdasági társaságtól mintegy százmillió forintos nagyságrendű pénzeszköz elvonásával járó bűncselekmények tárgyi súlyára, jellegére figyelemmel a táblabíróság sem látott más törvényes szankcióra lehetőséget, mint a végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását. Az ilyen elkövetővel szemben a könyvelői foglalkozástól eltiltás és közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása is indokolt (BH1992. 70.).

A további enyhítő körülmények megállapítása nyomán azonban - figyelembe véve az egyéniesítés szempontjait - az ítélet tábla álláspontja szerint a súlyosabb bűncselekmény törvényi minimumában meghatározott szabadságvesztés, illetve azzal megegyező tartamú foglalkozástól eltiltás, és közügyektől eltiltás felel meg a Btk.79.§-ában írott büntetési céloknak.

Ezért a vádlottat a Btk.81.§ (1) - (2) bekezdése alapján halmazati büntetésül 5 év - a Btk.37.§ (2) bekezdés a/ pontja szerint - börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, a Btk.50.§ (1) és (2) bekezdése alkalmazásával 200 napi tétel pénzbüntetésre, a Btk.52. § (1) bekezdés a/ és b/ pontjai szerint 5 év könyvelői foglalkozástól eltiltásra, mellékbüntetésül a Btk.61. § (1) bekezdés és 62.§ (1) bekezdés alapján 5 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztés büntetésből a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés 2/3-ad részének kitöltését követő nap a Btk. 38. § (2) bekezdés a.) pontja alapján.

A pénzbüntetés tekintetében - figyelemmel a bűncselekmény tárgyi súlyára - a 200 napi tételszám arányos volt, de - az elkövető vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és

életviteléhez mérten - az egynapi tételnek megfelelő összeget mérsékelni volt indokolt az elsőfokú bíróság által megállapított mérték felére Btk.50.§. (3) bekezdés alapján.

Az alkalmazás feltételei adottak voltak, hiszen akit haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmény miatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélnék, ha megfelelő jövedelme vagy vagyona van, pénzbüntetésre is kell ítélni.

Az ítélet tábla rendelkezett a meg nem fizetés esetén történő átváltoztatásáról is a Btk.51.§ (1) bekezdése alapján.

A polgári jogi igények - Ptk.339.§ (1) bekezdésben meghatározott; bűncselekménnyel okozott kár jogcímen történő - elbírálása a Be.335.§ (1) és (2) bekezdése alapján, figyelemmel a Kúria BK 81. számú véleménye 1. és 3. pontjára is kötelező volt, annak módja helyes. A teljesítési határidő megállapítása a Pp.217.§ (1) bekezdésén nyugszik. Az állam javára fizetendő eljárási illeték összegét módosította a másodfokú bíróság a polgári jogi igények benyújtásának időpontjában - 2010. augusztus 2. napján - hatályos Itv.42.§ (1) bekezdés a/ pontja alapján. Az illeték maximált összege ekkor 900.000 forint volt. Az állam javára külön felhívásra fizetendő illeték összege tehát a két kereseti kérelem után összesen 1.800.000 Ft, amelyre vonatkozik a törvényszék által elrendelt fizetési kötelezettség.

A táblabíróság mellőzte az ítélet rendelkező részéből a nyomozás, illetve az elsőfokú eljárás során elrendelt zár alá vétel feloldásáról, illetve fenntartásáról szóló rendelkezést. A Be.159.§-ából következően a zár alá vétel az elrendelés céljának megfelelően történt végrehajtás befejezéséig, illetve a (4) bekezdésben írt okokból történt feloldásig tart. Ezen időszak alatt a zár alá vételről külön rendelkezést még az ügydöntő határozatban sem kell hozni, csak a Be.159.§ (6) bekezdés d/ pontja szerint az igényérvényesítés határidejének elmulasztására vonatkozó figyelmeztetést kell a rendelkező résznek tartalmaznia, ahogyan ezt a törvényszék fel is tüntette. A magánfelek számára csak az ítélet jogerőre emelkedése után nyílik meg a lehetőség, hogy végrehajtási eljárást indítsanak a megítélt polgári jogi igényük tekintetében. Ily módon idő előtti mind a zár alá vétel feloldására, mind annak fenntartására vonatkozó rendelkezés.

Az elsőfokú ítélet bevezető részében a 2013. június 18. napjaként megjelölt tárgyalási nap helyesen július 18. napja volt. Észlelte a táblabíróság azt is, hogy a vádlott személyi adatai nem pontosan kerültek rögzítésre, ezért a bemutatott személyi okmány alapján helyesbítette akként, hogy lakhelye: .... Személyi igazolványszáma: ....

Az ítélet egyéb rendelkezései törvényesek azzal, hogy az okirati bizonyítékok irathoz csatolása a 11/2003. (V.8.) IM-BM-PM számú együttes rendelet 1.§ (2) bekezdésén, a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés pedig nemcsak a Be.338.§ (1), hanem (2) bekezdésén is alapszik. A bűnügyi költséget a Szombathelyi Törvényszék Gazdasági Hivatala külön felhívására kell az államnak megfizetni.

A fentiekben kifejtettek alapján az ítélet tábla a Szombathelyi Törvényszék 2013. október 16. napján kihirdetett 13.B.278/2012/58. számú ítéletét a Be.372.§ (1) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően megváltoztatta, egyebekben a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Győr, 2014. június 4. napján

Dr. Széplaki László sk.  
a tanács elnöke

Dr. Vajda Edit sk. . Miklós Mária sk.  
a tanács tagja, előadó a tanács tagja

**Z á r a d é k :**

Az ítélet és ezáltal a Szombathelyi Törvényszék 13.B.278/2012/58. számú ítéletének meg nem változtatott része 2014. június 4. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Győr, 2014. június 4. napján

Dr. Széplaki László sk.  
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:  
Kiadó: